

Forord.

I disse tider er alt politik. Det religiøses anskuelse er en derfra himmelvid forskellig, som også udgangspunktet og endemålet er himmelvid forskelligt, da det politiske begynder på jorden, for at blive ved jorden, mens det religiøse, ledende sin begyndelse fra oven, vil forklare, og derpå hæve, det jordiske til himlen. En utålmodig politiker, der forhaster sig med at kigge lidt i disse blade, vil vistnok kun finde lidt til sin opbyggelse: Får så at være. Dersom han derimod skulle velvilligt ville give sig lidt tålmodighed: Jeg er overbevist om, at også han, endog ved de korte antydninger, der meddeles i disse blade, vil blive opmærksom på, at det religiøse er den forklarede gengivelse af, hvad en politiker, for så vidt han virkelig elsker det at være menneske og elsker menneskene, i sit lykkeligste øjeblik har tænkt, om han end vil finde det religiøse upraktisk, som for højt og for idealt.

Dette kan ikke forstyrre den religiøse, der vel ved, at kristendommen er og kaldes den praktiske religion, men tillige ved, at "forbilledet" og de derefter regelmæssigt dannede relative forbilleder, hver især, ved deres mangeårige anstrengelse, arbejde, uegennyttighed opnåede at blive til intet i verden, udlete, forhånede osv., hvilket da må forekomme en politiker den højeste grad af upraktiskhed, hvorimod endog en hedning og just oldtidens "praktiske filosof" var, en med liv og sjæl erklæret elsker af denne upraktiskhed. Men skønt "upraktisk", dog er det religiøse evighedsens forklarede gengivelse af politikens skønneste drøm. Ingen politik har kunnet, ingen politik kan, ingen verdslighed har kunnet, ingen verdslighed kan, indtil den sidste konsekvens gennemtænke eller realisere denne tanke: Menneskelighed.

At realisere fuldkommen lighed i mediet "verdslighed", dvs. i det medium, hvis væsen er forskellighed, og reali-

sere den "verdsligt", dvs. forskelliggørende, det er evigt umuligt, det kan man se på kategorierne. Thi hvis fuldkommen lighed skulle nås, måtte "verdslighed" rent bort, og når fuldkommen lighed er nået, er "verdslighed" ophørt; men er det så dog ikke som en besæthed, at "verdslighed" har fået den ide at ville fremtvinge fuldkommen lighed, og verdsligt at ville fremtvinge den – i verdslighed! Kun det religiøse kan, ved evighedens hjælp, indtil det sidste gennemføre menneskelighed, den gudelige, den væsentlige, den ikke-verdslige, den sande, den eneste mulige menneskelighed og derfor er også – det være sagt til dets forherligelse – det religiøse den sande menneskelighed.

Endnu blot et ord; tillad mig det. Hvad tiden fordrer – ja, hvem skulle blive færdig med at opregne det, nu da der, ved en selvantændelse, hvis årsag og anledning

var verdsligheds verdslige gnidning mod verdslighed, er gået ild i verdslighed.

Hvad derimod tiden i dybeste forstand behøver – det lader sig helt og ganske sige med et eneste ord, den behøver: Evighed. Vor tids ulykke er just, at den er blevet kun "tiden" alene, timelighed, der utålmodigt intet vil høre om evigheden, derpå, velment eller rasende, endog vil ved en fremkunstlet eftergørelse gøre det evige aldeles overflødig, hvilket dog i al evighed ikke lykkes; thi, jo mere man mener at kunne – eller forhærder sig i at kunne undvære det evige, desto mere trænger man i grunden blot til det.

Nummer 1. Til dedikationen "Hin enkelte"*)).

*) Dette, som dog nu er gennemarbejdet og betydeligt forøget, var skrevet til – og var bestemt til – at skulle ledsage den dedikation til "hin enkelte", som findes i "Opbyggelige taler i forskellig ånd", København, 1847, forår.

Året 1846.

Kære! Modtag denne tilegnelse; den gives hen ligesom i blinde, men derfor også uforstyrret af nogen hensyn, i oprigtighed! Hvem du er, ved jeg ikke; hvor du er, ved jeg ikke; hvilket dit navn er, ved jeg ikke. Dog er du mit håb, min glæde, min stolthed, i uvidenheden min ære. Det trøster mig, at belejligheden nu er der for dig; hvad jeg under mit arbejde, og i mit arbejde, redeligt har tilsigtet. Thi ikke, dersom dette var muligt, ikke hvis det verdsligt blev skik og brug at læse, hvad jeg skriver, eller dog at udgive sig for at have læst i håb om derved at vinde noget i verden, ikke da var belejligheden, da havde tværtimod misforståelsen sejret, og den havde tillige bedåret mig, hvis jeg ikke havde stræbt efter at forhindre, at noget sådant skete.

Dette er i mig dels en, hvad jeg selv ønsker, mulig forandring underlagt sjælens og sindets stemning, som ikke gør fordring på at være mere og altså gør intet mindre end fordring, men hellere indrømmelse, dels en gennem- og veltænkt anskuelse af "livet", af "sandheden", af "vejen". Der er en anskuelse af livet, som mener, at hvor mængde er, er også sandheden, at det er en trang i sandheden selv, at den må have mængde for sig*).

*) Måske er det dog rigtigst – en gang for alle – at bemærke, hvad der da følger af sig selv, og hvad jeg jo aldrig har benægtet, at i forhold til alle timelige, jordiske, verdslige formål kan mængde have sin gyldighed, end- og sin gyldighed som det afgørende, det er som instansen. Men om sligt taler jeg jo ikke, så lidt som jeg befatter mig dermed. Jeg taler om det etiske, det etisk-religiøse, om "sandheden", og om at etisk-religiøst betragtet er